

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд на тема: “Упражняване на социални умения и особености на личността при начални учители”

за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по направление 3.2. Психология, ДП „Педагогическа и възрастова психология“

на Стергяни Георгиос Зигопулу, докторант към Катедра „Психология“, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград

от доц. д-р Диана Бакалова, Департамент “Психология”, Институт за изследване на населението и човека, БАН

Основна цел на дисертационния труд е да се изследва упражняването на меки умения на учителите в сравнение със стандартите и очакванията на ръководителя и работната институция, както и тяхната потенциална връзка с демографски характеристики на учителите и екстравертността/интровертността на личността. Най-общо, проучват се разликите между нивата на комуникационни умения/умения за убеждаване, междуличностни умения, лидерски/организационни умения, политически/културни умения по Кантровиц (2005), измерени с помощта на Kantrowitz’s Soft Skills Performance Questionnaire (SSPQ) (Kantrowitz, 2005); влиянието на социодемографски характеристики като пол, възраст, години трудов стаж и ниво на образование върху представянето на тези умения, както и ефекта на екстравертност/интровертност по Голбърг (1993), измерена с помощта на Big Five Inventory (BFI) (Goldberg, 1993).

Значимостта на темата и изследователската ниша, която заема, са подходящо аргументирани от кандидата в хода на разработката. Все пак, не става ясно защо от 5-те „големи“ личностови характеристики кандидатът избира да изследва именно и единствено екстравертност, а не например, добросъвестност и сътрудничество. Това не само би допринесло за по-добро съответствие между заглавието и съдържанието на дисертацията, но и би разширило анализа на неголемия брой изследвани връзки между психологически конструкции.

Дисертационният труд е с общ обем от 150 с., вкл. литературата и изключая 2-те приложения. Внушителен е обемът на използваните литературни източници – общо 299 чуждоезични научни източника, от които 17 са от интернет. Добро впечатление прави това, че голяма част от източниците, с изключение на основополагащите за представените концепции, са публикувани през последните 20 години. Включени са общо 44 таблици и 6 графики.

Разработката има нестандартна структура, която включва резюме, увод, 5 глави (литературен обзор, изследвателска програма, резултати, заключение и имплементиране, в което са включени научните приноси), литература и 2 приложения. Дискусията на резултатите е включена в заключението, което не намирам за особено подходящо решение.

Уводът е прекалено детайлен и обхваща дефиниции на множество личностни характеристики и резултати от изследвания, които би трябвало да бъдат включени в литературния обзор. Освен това, особен акцент е поставен върху самооценката и сходни конструкции, които нямат пряко отношение към темата, подобно на фокуса върху меките умения на учениците, вместо върху тези на учителите.

Първата глава (литературен обзор) оценявам най-общо като съответна на темата в съдържателен план, но не особено добре систематизирана. От една страна, обзорът е доста изчерпателен и коректно се представят различни дефиниции на всички изследвани конструкти, както и множество проучвания на техните взаимовръзки. Представят се различни теории и редица класификации, които са подкрепени с множество изследвания и примери. Уменията се разглеждат във връзка със социалното и емоционалното развитие на децата и техните способности. Разграничават се меки и твърди умения. Разглеждат се основните схващания за уменията на учителите, необходими за социалното и емоционалното развитие на децата, вкл. техниките и трудностите при развиване на тези умения в съвременна перспектива. Проучва се и връзката на социалните и емоционални умения с меките умения и личностни характеристики. Представят се основните теории за личността и личностовите черти, както и предизвикателствата пред тях. От друга страна, в изложението има много повторения, отсъстват плавни преходи в и между отделните параграфи, обобщения и обоснована авторска позиция относно предпочитанието и избора на концептуална рамка.

Втора глава е посветена на постановката на емпиричното изследване. От една страна, много добро впечатление прави подходящо структурираното и съдържателно коректното представяне на изследователските цели, хипотези, методи (вкл. дизайн, извадка, инструментариум, процедура, статистически методи), етични въпроси и ограничения на изследването.

Забележките ми тук са, че обосновката на изследването е представена много обстоятелствено и преповтаря голяма част от литературния обзор, вместо да синтезира модела на изследване. Подчертава се важноста на социалната и емоционална компетентност като цяло и на служителите, но отсъства фокус върху проведените изследвания сред учителите, както и обща концептуална рамка. Графично изобразяване на концептуалния модел на изследване би облекчил разбирането съществено. По-нататък, някои организационни задачи са посочени като изследователски и обратното. Що се отнася до хипотезите, не е необходимо да се представят нулева и алтернативна хипотеза, тъй като нулевата хипотеза се подразбира.

Възникват и няколко въпроса към кандидата:

1. Защо се изследват именно комуникационни умения, междуличностни умения, лидерски/организационни умения и политически/културни умения, а не са включени напр., саморегулация, креативност, взимане на решение, умение за учене, гъвкавост и/или др. представени в литературния обзор? Не е представен аргумент за това в постановката на изследване.
2. Защо не е представено описание на отделните подскали на въпросника за меки умения по Кантровиц (2005), нито в дизайна, нито в литературния обзор?
3. На какво основание се изследва екстравертност, но не и други личностни характеристики от „Големите пет“?
4. Защо не са представени резултати от анализ на главните компоненти (РСА) на скалите, за да се провери дали се потвърждава предварително заложената факторна структура?

Ве пак, трябва да отбележа, че оценявам положително избора на съответни на целите методи с добри психометрични свойства, коректното описание на етичните въпроси и ограниченията на изследването, както и прецизното описание и приложение на

статистически методи, вкл. използването на тестове за проверка на нормалността на разпределения преди пристъпване към по-нататъшни анализи на данните.

Трета глава е посветена на резултатите от емпиричното изследване. Редът на представяне на резултатите е подходящ – от описателна статистика към резултати по реда на хипотезите. Онагледени са в подходящ табличен вид, но номерацията на таблиците на места не отговаря на препратките към тях в текста. Графиките относно разпределенията на изследваните лица по социодемографски характеристики са излишни, защото дублират данните в Таблица 3.1., в която същите са представени много по-компактно. Освен това, не става ясно защо в Таблица 3.2.1 и 3.2.2.1 се представя описателна статистика за всички айтеми поотделно, а не за (под)скалите? Таблица с такъв голям обем би трябвало да е изнесена в приложение, а не включена в текста. Заглавията на параграфи 3.3., 3.4. и 3.5. „Резултати по първа и т.н. хипотеза“ намирам за неподходящи. Неподходящо е и представянето на анализа на вътрешната консистентност на подскалите за меки умения в параграф 3.2.2. Екстравертност на учителите.

Дискусията на резултатите не е стандартно представена в отделна глава/параграф, а е включена в *Заклучение*. Оценявам това, че резултатите се обобщават по хипотези и се обсъждат в светлината на литературния обзор. Забележката ми тук е, че дискусията не е вплетена в обобщението на резултатите по отделни хипотези, а е изнесена накрая. Освен това, от описанието и дискусията на резултатите по отделни айтеми, вместо по подскали, не става ясно коя подскала се коментира.

Оценявам положително глава *Имплементиране*, особено последния ѝ параграф относно практическото приложение на резултатите от изследването.

Приемам за основателни посочените *приноси* на дисертационното изследване, въпреки че не са ясно разграничени в теоретичен, методически и/или приложен, и се забелязват някои повторения в описанието.

Авторефератът отразява точно структурата и съдържанието на дисертацията. Все пак, се забелязват доста граматически и технически грешки в българската и английската версия на автореферата, а и на самия дисертационен труд.

Кандидатът представя 4 публикации на английски език, пряко свързани с темата на дисертационния труд. За три от публикациите не е представен документ, че са под печат. Участия в научни форуми не са посочени в автореферата.

В заключение: Независимо от някои структурни неточности и съдържателни пропуски, трудът най-общо се отличава с добре обоснована актуалност и значимост, с изчерпателен и съответен на темата теоретичен обзор, с подходящ дизайн и методи за събиране и анализ на данни, с адекватно представени и обсъдени резултати, както и с несъмнени приноси. Най-общо, дисертационният труд съответства на изискванията за придобиване на образователната и научната степен “доктор”. Това това ми дава основание да подкрепя присъждането на образователната и научната степен “доктор” по педагогическа и възрастова психология на Стергияни Георгиос Зигопулу.

17.02.2024 г.

София

Изготвил:

/доц. д-р Диана Бакалова/

OPINION

Dissertation titled: “Social skills performance and personality features among primary school teachers”

Concerning: Public defence of a PhD dissertation for the award of the educational and scientific degree “Doctor”; area of higher education: 3. Social, economic and legal sciences; Professional field: 3.2 Psychology; Scientific field "Educational and developmental psychology"

Doctoral candidate: Stergiani Georgios Zygopoulou – PhD student at Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South–West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

Prepared by: Assoc. Prof. Diana Bakalova, PhD - Department of Psychology, Institute for Population and Human Studies - Bulgarian Academy of Sciences

The primary objective of the dissertation is to investigate the performance of soft skills by teachers in comparison with the standards and expectations of their supervisors and the employing institution, as well as their potential relationship with the teachers' sociodemographic characteristics and personality traits of extraversion/introversion. Broadly, the study examines differences in levels of communication skills/persuasion skills, interpersonal skills, leadership/organizational skills, and political/cultural skills as outlined by Kantrowitz (2005), measured using Kantrowitz's Soft Skills Performance Questionnaire (SSPQ) (Kantrowitz, 2005); the influence of sociodemographic variables such as gender, age, years of teaching experience, and education level on the performance of these skills, as well as the effect of extraversion/introversion according to Goldberg (1993), measured using the Big Five Inventory (BFI) (Goldberg, 1993).

The significance of the topic and the research niche it occupies are appropriately argued by the candidate. However, it is not clear why out of the "Big Five" personality traits, the candidate chooses to solely investigate extraversion rather than, for example, conscientiousness and agreeableness. This would not only contribute to a better alignment between the title and the content of the dissertation but also expand the analysis beyond the limited number of studied relationships between psychological constructs.

The dissertation comprises a total of 150 pages, including the literature review and excluding the two appendices. The extensive use of literary sources is notable, totalling 299 foreign-language scientific sources, of which 17 are internet sources. Impressively, a large portion of the sources, except those foundational to the presented concepts, have been published within the last 20 years. The dissertation includes a total of 44 tables and 6 graphs.

The PhD thesis adopts a non-standard structure, encompassing an abstract, introduction, 5 chapters (literature review, research program, results, conclusion and implementation, which includes scientific contributions), literature, and 2 appendices. The discussion of the results is included in the conclusion, which I find to be an unsuitable arrangement.

The introduction is excessively detailed, covering definitions of numerous personality traits and previous research findings that ought to be included in the literature review. Furthermore, particular emphasis is placed on self-esteem/worth and similar constructs that are not directly related to the topic, as well as the focus on students' soft skills rather than those of teachers.

The first chapter (literature review) is generally evaluated as relevant to the topic in terms of content but not particularly well-organized. On one hand, the review is quite comprehensive, presenting various definitions of all researched constructs and numerous studies on their relationships. Various theories and classifications supported by multiple studies and examples are presented. Skills are discussed in relation to children's social and emotional development and their abilities. Soft and hard skills are distinguished, and the main ideas regarding teachers' skills necessary for children's social and emotional development are explored, including techniques and difficulties in developing these skills in a modern perspective. The ties between social and emotional skills with soft skills and personality traits are examined. The main theories of personality and personality traits, as well as their weaknesses, are presented. On the other hand, the exposition contains numerous repetitions, lacks smooth transitions within and between paragraphs, summaries, and a reasoned author's position regarding the preference and choice of a conceptual framework.

The second chapter is dedicated to the empirical study's rationale and methods. On one hand, the appropriately structured and content-correct presentation of research objectives, hypotheses, methods (including design, sample, instrumentation, procedure, statistical methods), ethical issues, and limitations of the study make a very good impression.

My observations here are that the rationale for the study is presented in great detail and repeats much of the literature review instead of synthesizing the research model. The importance of social and emotional competence as a whole and of employees is emphasized, but there is a lack of focus on studies conducted among teachers, as well as a lack of a general conceptual framework. Graphical representation of the conceptual model of the study would significantly facilitate understanding. Furthermore, some organizational tasks are indicated as research tasks and vice versa. Regarding the hypotheses, it is unnecessary to present both the null and alternative hypotheses since the null hypothesis is implied.

Several questions arise for the PhD candidate:

1. Why specifically investigate communication skills, interpersonal skills, leadership/organizational skills, and political/cultural skills, and not include, for example, self-management, creativity, decision-making, learning skills, flexibility, and/or others presented in the literature review? An argument for this is not presented in the study's rationale.
2. Why is there no description of the subscales of Kantrowitz's (2005) Soft Skills Performance Questionnaire, neither in the methods description nor in the literature review?
3. On what basis is extraversion investigated but not other personality traits from the "Big Five"?
4. Why are results of principal component analysis (PCA) of the scales not presented to verify the factor structure?

Still, I must note that I positively evaluate the choice of methods appropriate to the research objectives with good psychometric properties, the accurate description of ethical issues and limitations of the study, as well as the precise description and application of statistical methods, including the use of tests to check the normality of distributions before proceeding to further quantitative data analysis.

The third chapter is dedicated to the results of the empirical study. The presentation order of the results, from descriptive statistics to results according to the hypotheses, is appropriate. They are presented in a suitable tabular form, but the numbering of the tables does not always correspond to the references in the text. The pie charts regarding the distributions of the subjects by sociodemographic characteristics are unnecessary as they duplicate the data in Table 3.1, where the same data are presented much more compactly. Additionally, it is not clear why in Tables 3.2.1 and 3.2.2.1 descriptive statistics for all items separately are presented rather than for the (sub)scales. A table of such a large volume should be placed in an appendix, not included in the text. The headings of paragraphs 3.3, 3.4, and 3.5, "Results for the First, etc. Hypothesis," are inappropriate. The placement of the analysis of the internal consistency of the soft skills subscales in paragraph 3.2.2. Extraversion of Teachers is also inappropriate.

The *discussion* of the results is not conventionally presented in a separate chapter/section but is included in *Conclusion*. I appreciate that the results are summarized according to hypotheses and discussed in light of the literature review. However, the discussion is not integrated into the summary of the results according to individual hypotheses but is presented at the end. Additionally, from the description and discussion of the results on individual items, rather than on scales, it is not clear which scale is being commented on.

I positively evaluate the *Implementation* chapter, especially its last paragraph regarding the practical application of the research results.

I accept as valid the *contributions* outlined in the dissertation, although they are not clearly delineated as theoretical, methodological, and/or applied, and there are some repetitions in the description.

The *abstract* accurately reflects both the structure and content of the dissertation. However, there are quite a few grammatical and technical errors in both the Bulgarian and English versions of the abstract and the dissertation itself.

The candidate presents 4 *publications* in English directly related to the dissertation topic. For three of the publications, there is no document indicating that they are in press. Participation in scientific forums is not mentioned in the abstract.

In conclusion, despite some structural inaccuracies and content omissions, the work is generally characterized by a well-grounded relevance and significance, an exhaustive and relevant theoretical review, appropriate design and methods for data collection and analysis, adequately presented and discussed results, as well as undeniable contributions. **Overall, the dissertation research meets the basic requirements for obtaining the educational and scientific degree of "Doctor." This gives me reason to support the award of the educational and scientific degree of "Doctor" in Educational and Developmental Psychology to Stergiani Georgios Zygopoulou.**

17.02.2024

Sofia

Prepared by:

/Assoc. Prof. Diana Bakalova, PhD/